

Přehled o institucích prosazujících transparentnost a využití informací veřejného sektoru, zejména na základě zákonů o svobodě informací

Evropa a některé další státy

- *Zpracováno na základě studií organizací Access Info Europe, American Bar Association, Open Society Justice Initiative (Open Society Institute), Harvard Information Infrastructure Program at the Kennedy School of Government. , World Bank Institute, The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank autorů Helen Darbshire, Thomas Carson, John M. Ackerman, Irma E. Sandoval-Ballesteros, David Banisar, Laura Neuman z let 2004 - 2009*

Tento text má formu překladu, výběru a komparace uvedených textů.

Stručný úvod a shrnutí

1. Transparentnost a dobrý management informací veřejné správy (vč. práva na informace) se považují za hnací motory moderní společnosti a ekonomiky, za významnou výhodu západních demokracií oproti autoritativním režimům v globální konkurenci příštích desetiletí (schopnost využívat tvůrčí potenciál vlastní společnosti).
2. Systémová transparentnost je obecně uznávaným nejsilnějším nástrojem proti korupci.
3. Kvůli k relativní „abstraktnosti“ světa informací zčásti selhávají legislativní úpravy přístupu k informacím (zdlouhavé řízení x hodnota informace prudce klesá v čase). Globální trend proto směřuje k „prosazovacím“ orgánům - Informačním komisařům nebo Informačním komisím. 13 evropských států již má zřízeného specializovaného komisaře / ombudsmana / komisi pro ochranu práva na informace (informačních svobod).
4. Právo na přístup k informacím vyžaduje od států pozitivní opatření k jeho podpoře a prosazení.
5. Skrze komunikaci s dožadným úřadem přináší Informační komisař odlehčení administrativy již v první instanci: řeší problém bez formální procedury, umožňuje řešit kverulantiční žádosti a vyvažování zájmů (test veřejného zájmu). Vnáší do agendy potřebnou svižnost a nebyrokratičnost.
6. Důležitou rolí Informačního komisaře je hodnocení reálné účinnosti práva na informace: údaje o aktivním zveřejňování informací, statistiky o počtech žádostí, počtech poskytnutých informací, plnění lhůt, metodiky a publikační schémata pro veřejné instituce s ohledem na poptávku veřejnosti a podnikatelů, analýza problémů, které vyvstávají.
7. Informační komisař má důležitou roli při vzniku legislativy – sleduje, aby všechny resortně vznikající předpisy byly konzistentní se základní politickou tendencí k transparentnosti. Informační komisař též vytváří „kulturu transparentnosti“, zejm. vzděláváním úřednictva a informováním široké veřejnosti.
8. Nejefektivnější uspořádání je Informační komisař s týmem pracovníků, druhou možností je spojení s ochranou soukromí.
9. Klíčovým parametrem je nezávislost – zejména při jmenování se mají odclonit stranicko-politické vlivy (mnoho zemí ukládá neslučitelnost s funkcemi v politických stranách, vládě a parlamentu i 4 roky dozadu).
10. Průměrný rozpočet ve sledovaných zemích je ve výši 17,6 eurocentimů na obyvatele ročně (viz kap. 8.5 Náklady a údaje o personálu), tj. pro 10 mil. obyvatel 1,76 mil € (cca 42 mil. Kč). Reálně lze však v ČR dosáhnout výrazně nižších nákladů. Potřebný počet zaměstnanců lze odhadnout na 10 až 20.

1. Trend k Informačním komisařům

Narůstající tendence přijímat zákony o přístupu k informacím zároveň přináší zřizování dozorových institucí jako je Informační komise nebo Informační komisař. Například v jihovýchodní Evropě některé z nejnovějších zákonů včetně zákona slovinského (2003), ustanovily Informačního komisaře (jenž zároveň dohlíží na ochranu osobních údajů); Srbsko (2003), které zřídilo Informačního komisaře, Makedonie (2005), která má Informační komisi, a Turecko (2003), které zřídilo dohlížecí výbor.

Na globální úrovni jsou tyto hlavní typy dozorové instituce:

- Informační komisař (UK, Slovinsko, Srbsko, Maďarsko, Skotsko)
- Komise / Institut (Mexiko, Francie, Portugalsko)
- Ombudsman dohlížející na práva (Švédsko, Norsko, Bosna, Nový Zéland¹)
- Jiná instituce dohlížející na práva (Jižní Afrika, Turecko)

Podrobněji viz příloha „Přehled institucionálního zajištění prosazování práva na informace“ s údaji o 54 zemích.

Globální trend směřuje k Informačním komisařům nebo Informačním komisím. Ve skutečnosti je mezi nimi nepatrný rozdíl: v zásadě jde o otázku, zda v roli Komisaře funguje jedna nebo více osob, ovšem odhlédneme-li od toho, funkce těchto úřadů je stejná.

2. Důvody pro ustavení Informačního komisaře

Důvodem pro ustavení Informačního komisaře je jak podporovat právo na přístup, tak i řešit stížnosti (odvolání) proti porušení tohoto práva. První důvod, podpora práva, se nesmí podceňovat. Zavádění režimu moderního přístupu k informacím často vyžaduje mnohé **procedurální a kulturní změny v administrativě**, zavádění nových systémů správy a archivace informací, podpory převodu údajů do elektronického formátu a přestavbu vnitřních rozhodovacích procedur. To vše vyžaduje zajistit poradenství (metodické řízení) a technickou podporu veřejným úřadům a trénink úředníků.

Vytvoření Informačního komisaře může posloužit k ochraně práva na přístup k informacím tím, že zmenší množství úzkých hrdel při aplikaci zákona a opravných prostředků, čímž se v průběhu času zvyšuje důvěra v transparentnost.

Zároveň veřejnost potřebuje vědět, jak toto právo funguje, jak žádat o informace, jaké předpokládat procedury a jak se bránit, když je jí právo odpíráno. Je důležité, aby veřejnost jasně chápala, které informace se nemohou poskytovat, neboť jsou chráněny zákonem. Tím pádem pak oprávněné odmítnutí nenarušuje důvěru veřejnosti v právo na informace.

Informační komise by měla mít za hlavní úkol řešit opravné prostředky proti nedostatkům při uplatnění práva na informace, ať už v podobě formálního odmítnutí, nečinnosti (což je problém v mnoha zemích) nebo jinými způsoby, které vnikají v průběhu vyřízení žádosti.

Další důležitou rolí Informačního komisaře je sbírání informací o fungování tohoto práva: statistiky o počtech žádostí, počtech poskytnutých informací, plnění lhůt, a podobě problémů, které vyvstávají, což vše napomáhá účinnější implementaci práva do budoucna.

¹ některé zdroje jej popisují jako specializovaného informačního komisaře

3. Mezinárodní povinnosti a doporučení vytvořit dozorovou instituci pro přístup k informacím

Mezinárodní právo

Podle mezinárodního práva neexistuje konkrétní povinnost zřizovat dozorovou instituci typu Informační komise. Avšak existují některé povinnosti, které státy musejí dodržovat ve vztahu k právu na informace.

Především právo na přístup k informacím vyžaduje od států **pozitivní opatření** k podpoře a prosazení tohoto práva. Tuto povinnost nedávno potvrdil mezinárodní tribunál pro lidská práva, Interamerický soudní dvůr pro lidská práva, v kauze proti Chile (*Claude Reyes et al vs. Chile*), v níž soud zdůraznil „pozitivní povinnost“ státu zajišťovat ochranu práva na informace, a podtrhl, že působí jednak jako povinnost nebránit právu, a zároveň jako povinnost přijmout pozitivní opatření k jeho uplatňování.

Soud uzavřel, že taková opatření zahrnují *“odpovídající administrativní proceduru pro vyřízení a rozhodnutí žádosti o informace”*, a také že:

“ ... stát má poskytovat výchovu skupinám veřejnosti, úřadům a úředníkům, odpovědným za vyřizování žádostí o přístup k informacím veřejné správy podle zákona a pravidel toto právo provádějících; měl by zahrnovat parametry stanovené Úmluvou, které se týkají omezení přístupu k informacím, a dodržovat je.” (paragraf 165)

Ačkoliv toto rozhodnutí není doslovným doporučením zřídit dozorový orgán, je zjevné, že jedním z neúčinnějších způsobů, jak dosáhnout znalostí úředníků o právu na informace je zřízení specializované složky, které bude tento trénink řídit (konec konců, toto rozhodnutí chilská vláda okamžitě splnila zřízením takové instituce).

Evropská unie

Rada Evropy ve svém Doporučení o přístupu k úředním dokumentům z r. 2002 uvádí:

“Žadatel, jehož žádost o informace od úřadu byla zčásti nebo zcela odmítnuta nebo nebyla vyřízena včas... by měl mít přístup k opravným prostředkům před soudem neb jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem.”

OBSE

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě vydala přehled o právu na informace v regionu OBSE v květnu 2007. V analýze klíčových prvků práva uvádí **existenci jednoúčelového dozorového orgánu a doporučuje takový institut zřídit členskými státy:**

“Měl by být odpovídající mechanismus pro odvolání proti každému odepření informací. Měl by zahrnovat existenci nezávislého dozorového orgánu jako je Ombudsman nebo Komise, s právem zjišťovat stav a nařídít poskytnutí. Tato instituce by též měla podporovat svobodu informací a vzdělávat v ní.”

NGO

Obdobně zahrnuje Open Society Justice Initiative do svých Deseti principů práva na informace princip č. 10, který doporučuje:

“Nezávislá agentura, jako například ombudsman nebo komisař, zřízená k doзору nad odepíráním informací, podpoře informovanosti a prohlubování práva na informace.”

4. Může tuto roli plnit (obecný) ombudsman nebo antikorupční instituce?

Příklady málo úspěšné role ombudsmana při podpoře práva na informace představují Bosna, Slovensko a Peru, nebo role jihoafrické Komise pro lidská práva. Peruánská ombudsmanská kancelář by velmi podporovala přístup k informacím, ale má málo času podporovat dobrou praxi při implementaci a není zmocněna konat nějaký základní monitoring, jako sběr statistik od úřadů. Rovněž bosenský ombudsman a jihoafrická komise pro lidská práva musejí řešit jiné důležitější záležitosti. Jiné modely jako je turecký Výbor, který v roce 2003 dohlížel na přístup k informacím, funguje v praxi nepříliš pro svou politickou povahu a nedostatek pravomocí. **Z těchto důvodů se důrazně nedoporučuje předat výkon dozoru nad zákonem o přístupu k informacím ombudsmanovi nebo podobné instituci.**

Právo na informace je sice jedním z nejsilnějších protikorupčních opatření, ale tím se jeho význam a účel zdaleka nevyčerpává. Přístup k informacím má mnoho dalších důležitých funkcí, jako je účast veřejnosti na rozhodování, ochrana jiných práv (životní prostředí, zdraví, ochrana spotřebitele) které nemají nic společného s korupcí.

5. Spojení Informačního komisaře s ochranou soukromí

Existuje zřetelné a přímé spojení mezi přístupem k informacím a ochranou soukromí: právo na soukromí je právo, které buď doplňuje nebo balancuje s právem na přístup k informacím v každodenní praxi.

V Evropě je evidentní trend kombinovat funkci komisaře pro ochranu údajů (kterého mají všechny státy EU a mnoho dalších) s Informačním komisařem či komisí. Příklady zemí, které ustavily sloučenou instituci, jsou Německo (vč. institucí v jednotlivých spolkových zemích), Maďarsko, Irsko, Spojené království a Slovinsko. Kombinace rolí podporujících přístup k informacím a ochranu osobních údajů je případná, ale pokud se tyto úkoly uloží již existující instituci, musejí se funkci Informační komise dodat odpovídající zdroje.

6. Nezávislost Informačního komisaře: čí zájmy hájí?

Nezávislost dozorového orgánu je klíčová pro úspěšné zvládnutí této role. Závisí však na způsobu financování instituce, jejím mandátu a pravomocích, a na procesu výběru Komisařů.

Informační komisař nehájí právo fanatických žadatelů ani nechrání úřady, ale spíše hájí právo na přístup k informacím, když zvažuje hranice stanovené zákony a test veřejného zájmu. Role dozorové instituce definuje a nalézá rozsah přístupu případ od případu a tak mapuje rozsah tohoto práva. Proto je nezbytné, aby dozorový orgán měl široký rozsah kompetencí a pravomocí spolu s dostatečnými zdroji k naplnění svého mandátu.

7. Typické pravomoci a funkce

Existuje mnoho funkcí, které jsou společné pro zkoumané i další informační komisaře. Jsou to tyto:

7.1 Příjem a posouzení stížností žadatelů

Funkce posouzení stížností od žadatelů byla původním *raison d'être* pro vznik Informačních komisí a komisařů a nadále zůstává jejich základním úkolem. Žadatelé mají možnost obrátit se na Informačního komisaře pro **rychlý výsledek** odvolání proti odmítnutí nebo chybnému poskytnutí informací, čímž se vyhnou nutnosti zdlouhavého a drahého soudního řízení. Žadatelé si mohou stěžovat na úřad také v případě, pokud měl aktivně zveřejnit informace, ale ve skutečnosti nejsou přístupné.

Role, kterou hraje Informační komisař, může sahát od mediační úlohy až k jakémusi rozhodčímu aktu a definitivnímu rozhodnutí o odvolání. **Důležité je, že v první instanci, skrze komunikaci s dožádaným úřadem, se může Informační komisař pokusit překonat problém bez nutnosti příliš formální procedury.**

Zároveň je důležité, aby Informační komisař měl veškeré potřebné možnosti, aby posoudil stížnost a vydal odpovídající rozhodnutí. K tomu by měl mít tyto zákonné pravomoce:

- **Pravomoc přezkoumat odepřenou informaci:** Pokud obdrží stížnost ze strany žadatele, Informační komisař potřebuje mít právo seznámit se s dokumentem (dokumenty) k věci a závazně určit, zda se informace má či nemá poskytnout. Toto právo seznámení lze uplatnit, i když informace o záležitosti spadá pod zákonnou výjimku. Aby tak Informační komisař mohl činit, potřebuje mít prověření, že je oprávněn seznamovat se s materiály, které se týkají národní bezpečnosti nebo mezinárodních vztahů.
- **Právo konzultací k veřejnému zájmu:** Aby mohl zjistit případné škody, které může vyvolat poskytnutí určitých informací, je důležité, aby Informační komisař byl oprávněn vést konzultace s odpovědnými osobami, včetně jiných zástupců vlády, expertů na danou věc, zástupci neziskového sektoru, a s žadatelem, pokud se to jeví nutné.
- **Oprávnění k inspekci na místě:** Bylo by též možné, aby Informační komisař na místě kontroloval způsob, jakým úřad nakládá s informacemi. Možnost kontroly může kupříkladu zahrnovat právo seznámit se s managementem informací, navštívit archívy pro zhodnocení stavu ukládání informací, ověřit procedury a fyzické umístění úložišť a zabezpečení chráněných informací.

7.2 Příkaz k poskytnutí informací (závazný)

Když Informační komisař vydá rozhodnutí o odvolání, je důležité, aby měl pravomoc přikázat úřadu poskytnout informace, pokud je to ve prospěch žadatele. Toto rozhodnutí by mělo být závazné.

Jak je uvedeno v tabulce 1 níže, čtyři z pěti uvedených zemí stanovily, že rozhodnutí Informačního komisaře je pro úřad závazné. V Maďarsku je rozhodnutí Komisaře doporučující. Nicméně je to fakticky kompenzováno tím, že Komisař má ještě právo podle zákona LIX z r. 1993 prověřovat úřad a do 30 dnů požadovat poskytnutí informací o opatřeních přijatých na doporučení Komisaře. Komisař může též iniciovat disciplinární řízení proti odpovědné osobě a podat podnět ke státnímu zástupci. Může též požádat Parlament o vyšetření případu.

Ve zbytku sledovaných zemí je rozhodnutí Komisaře závazné.

Pokud úřad nesplní toto rozhodnutí, mají Informační komisaři více možností: Ve Spojeném království, pokud úřad nevyhoví rozhodnutí, příkazu nebo doporučení, Komisař může tuto skutečnost předložit Nejvyššímu soudu. Soud pak může vyšetřovat případ a postup úřadu "jako by šlo o pohrdání soudem". Podobně v Makedonii může Komise iniciovat soudní proces, zatímco v Srbsku zákon stanoví, že Komisař

smí ohlásit případ Ministrovi kultury a informací, jenž může zahájit proces před příslušným trestním soudem.

V Irsku může být nesplnění rozhodnutí Komisaře posouzeno jako překážení nebo obstrukce proti výkonu povinností Komisaře, a může tak být přečinem podle paragrafu 37(7). Komisař též může použít cestu soudního přezkumu, aby dosáhl soudního příkazu, podle kterého úřad musí vyhovět Komisařově rozhodnutí.

Slovinský Komisař na druhé straně má právo uložit pokutu přímo úřadu, který nevyhověl rozhodnutí, příkazujícímu poskytnout informace. Komisařka sděluje, že dosud takovou pokutu neuložila, pouze v několika případech pokutou pohrozila. Úřady tedy spíše vyhovují rozhodnutím poskytnout informace.

7.3 Sledování souladu se zákonem, včetně aktivního zveřejňování informací

Jak je uvedeno v tabulce 1, všichni Informační komisaři mají nějakou zákonem danou roli monitorovat implementaci zákona a sestavovat statistiky o jeho fungování. V některých případech jde o součást dozorové funkce, v jiných je to definováno jako součást pravidelného podávání zprávy (včetně výroční zprávy pro Parlament, kterou podávají všichni Informační komisaři).

Pro splnění tohoto úkolu mají úřady povinnost předávat Informačnímu komisaři řadu pravidelných přehledů o počtech podaných žádostí, počtu kladných vyřízení, počtu odmítnutí, časového rámce odpovědi a dalších aspektech naplňování zákona.

7.4 Trénink (vzdělávání) úředníků

Významnou funkcí Informačního komisaře je **vytváření “kultury transparentnosti”** v rámci veřejné správy. Té lze dosahovat mnohými cestami, včetně tréninku úřednictva v tom, jak interpretovat zákon a jak vyřizovat žádosti srovnatelně napříč veřejným sektorem. Toto vzdělávání je, jak bylo výše zmíněno v souvislosti s rozhodnutím Interamerického Soudního dvora pro lidská práva, esenciální součástí práva na informace a proto je pozitivní povinností všech povinných subjektů.

Jak vyplynulo z průzkumu Open Society Justice Initiative², největší problém implementace zákona o přístupu k informacím je nedostatek vzdělávání úřednictva a nedostatky uzpůsobení vnitřního informačního managementu a rozhodovacího systému k adekvátnímu a včasnému zodpovídání žádostí. Další empirický výzkum v Mexiku a Spojeném království ukázal přínosy takového tréninku pro uspokojujivé vyřizování žádostí o informace ve stanovených lhůtách.

7.5 Metodiky pro úřady k interpretaci a implementaci zákona

Významnou rolí Informačního komisaře je poskytovat konzultace a podporu odpovědným pracovníkům povinných subjektů.

Součástí poslání Informačního komisaře je chránit legitimní zájmy jako národní bezpečnost, mezinárodní vztahy, veřejné zdraví a právo k obchodnímu tajemství a soukromí, stejně jako právo na informace. Informační komisař tedy má za úkol také pomáhat povinným subjektům vyhnout se porušení práva na ochranu soukromí nebo dalších zájmů spojených s informacemi, které zveřejňují nebo oznamují na svých webech. Povinné subjekty by měly mít možnost poradit se s Informačním komisařem, pokud mají pochybnost, zda informace poskytnout či nikoliv. Doporučujeme, aby zákon umožnil dva způsoby dotazu úředníků na názor Informačního komisaře: formální a neformální. Při neformálním dotazu Informační komisař podá radu a pokyn, které nejsou závazné (ovšem mohou se vzít v potaz při budoucích případech).

² viz Open Society Justice Initiative “Transparency and Silence”, 2004, www.justiceinitiative.org

Při formálním dotazu se povinný subjekt bude muset řídit rozhodnutím (tj. nemusí posuzovat informace) bez možnosti následného odvolání proti rozhodnutí Informačního komisaře.

K podpoře tohoto procesu by měl Informační komisař připravovat řadu návodů, které mohou úředníci používat při rozhodování (Velmi dobrý příklad je série “ Informační průvodci” britské kanceláře Informačního komisaře (ICO³), podobně jako publikace IFAI v Mexiku.

7.6 Podpora informované veřejnosti a poskytování poradenství

Podpora informovanosti o právu na informace a podpora zájmu veřejnosti informace je důležitá nejméně ze dvou důvodů. Zaprvé veřejnost potřebuje mít znalosti o svém právu na informace, zadruhé jedině zájem o informace může v povinném subjektu **nastartovat lepší nakládání s informacemi**, což má široký vliv na efektivitu správy.

Proto by měl Informační komisař mít právo realizovat široké spektrum aktivit zaměřených na lepší schopnost veřejnosti rozumět právu na informace. Tyto aktivity mohou zahrnovat vzdělávání skupin občanské společnosti, instruktáže pro novináře a komentátory v elektronických médiích, vydávání letáků a dalších informačních materiálů, atd. V Mexiku Informační komisař provozuje pravidelný rozhlasový pořad o tématech přístupu k informacím⁴, aby informoval veřejnost o aktuálním vývoji.

Další oblast aktivit k podnícení a podpoře využívání práva na informace veřejností zahrnuje práci s povinnými subjekty na tom, aby se zřizovaly recepce a čítárny pro veřejnost. Instalace počítačového veřejně přístupného terminálu na ministerstvech, radnicích a veřejných knihovnách může pomoci žadatelům, kteří nemají Internet doma, podávat elektronické žádosti a hledat informace na webech veřejné správy.

7.7 Doporučení k platné a připravované legislativě

Důležité je, aby Informační komisař měl mandát hodnotit platnou legislativu, dopadající na přístup k informacím, a podávat doporučení k jejím změnám a harmonizaci práva. To je mimořádně důležité v zemích, kde je množství zákonů potenciálně v rozporu s požadavky zákona o přístupu k informacím, jako je zákon o státním tajemství nebo o archivnictví. Navíc v mnoha státech se právě přijímá nová legislativa v oblasti transparentnosti, jako je e-vláda nebo účast veřejnosti na rozhodování.

Stejně tak lze doporučit, aby každý zákon ustavující Informačního komisaře po něm výslovně požadoval analyzovat a formulovat doporučení ke vztahu mezi zákonem o přístupu k informacím a ostatní legislativou, vztahující se k transparentnosti a utajování, a zakotvil právo Informačního komisaře předkládat vládě a Parlamentu doporučení k nezbytným změnám zákonů.

7.8 Další pravomoci

Zákon zřizující Informačního komisaře by měl stanovit jeho právo podniknout další iniciativy, které jsou potřebné a přiměřené k podpoře práva na informace.

³ viz web Information Commissioner's Office:

www.ico.gov.uk/tools_and_resources/document_library/freedom_of_information.aspx

⁴ V ČR takový pořad realizuje od r. 2007 O. Kužilek a I. Denčevová. na ČRo 6 (viz http://www.rozhlas.cz/radionaprani/archiv/?p_po=3410)

Mezi těmito dalšími pravomocemi má být možnost předložit “*amicus curiae briefs*” (dobrozdání nezúčastněné strany⁵) a vystupovat jako expert v jiných soudních procesech, v nichž se řeší otázky transparentnosti veřejné správy a práva na informace (mimo žaloby proti jeho vlastnímu rozhodnutí, v němž samozřejmě je stranou řízení).

Dále by Informační komisař měl mít volnost řídit koordinaci s ostatními státními institucemi k maximálnímu souladu administrativních postupů a struktury s právem na informace. Stejně tak má mít Informační komisař právo spolupracovat na mezinárodní úrovni, aby dosáhl, že se jak vláda, tak veřejnost udrží na úrovni aktuálního globálního vývoje legislativy a praxe práva na informace.

⁵ Institut anglosaského právního systému, který označuje osobu, která není stranou sporu, ale dobrovolně nabídne soudu informaci o svém právním nebo jiném pohledu na projednávaný případ. Obvyklou formou je zpráva nazvaná **amicus curiae brief** (*amici curiae brief*), odborná publikace na téma související s případem nebo přímé svědectví nevyžádané žádnou ze stran sporu. Rozhodnutí, zda přijmout takovou informaci, leží na úvaze soudu. Česká republika například 1. října 2004 prostřednictvím svého velvyslanectví předložila soudu v New Jersey své stanovisko jako *amicus curiae* ve věci skupinové žaloby proti firmě Wall-Mart, která vykořisťovala zahraniční úklidové pracovníky. (pozn. překl., zdroj: Wikipedie)

Tabulka 1.

Země	Příjem a přezkoumání stížností žadatelů	Přezkoumání odepření informací	Příkaz k poskytnutí informací (závazný)	Dozor a podpora implementace (systémové otázky, typy problémů)	Sledování aktivního zveřejňování (povinné informace)	Vzdělávání úředníků	Metodiky pro úřady k interpretaci a implementaci zákona	Podpora informovanosti veřejnosti	Poskytování poradenství	Sběr údajů a podávání zpráv o implementaci	Doporučení k platné a připravované legislativě
Irsko	✓	✓	✓	✓	✓	x	✓	✓*	✓*	✓	-
Maďarsko	✓	✓	x ¹	✓	✓	✓*	✓	✓	✓	✓	✓
Makedonie	✓	✓	✓	✓	✓*	✓	✓	✓*	✓*	✓	-
Srbsko	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Spojené království	✓	✓	✓	✓ ²	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓

✓ = provádí na základě zákona ("=" = nejištěno)

x = neprovádí na základě zákona a neprovádí Informační komisař (v případě vzdělávání tuto funkci ve Spojeném království a Irsku provádí jiná instituce)

✓* = vztahuje se k činnosti, která není výslovně realizována na základě zákona, ale která není zakázána a kterou Informační komisař prakticky vykonává.

¹ Maďarský Informační komisař nemůže vydávat závazná rozhodnutí, ale má právo podat návrh k Ústavnímu soudu, podat podnět státnímu zástupci a může iniciovat disciplinární řízení s odpovědnou osobou. Navíc může ve výroční zprávě Parlamentu požadovat parlamentní vyšetřování případu.

² Ve Spojeném království, spíše než monitorování aktivního zveřejňování povinných informací, Komisař vydává souhlas s publikačními schémata, které vytváří každý úřad. Tento neobvyklý model se výborně hodí pro vyvinutou správu, a byl dobře implementovaný a přinesl množství zveřejněných informací od každé z 100 000 veřejných institucí, které mají povinnosti podle britského zákona o svobodě informací (2000).

8. Základy struktury a fungování Informačních komisařů s doporučeními pro budoucí legislativu

Tato kapitola je založena na přehledu institucí Irska, Maďarska, Makedonie, Srbska, Slovinska a Spojeného království, které byly detailně zkoumány jako instituce reprezentující odpovídající modely pro ostatní země v Evropě.

8.1 Povaha a právní základ dozorových orgánů

Ve studovaných zemích v souladu s evropskými trendy je pět z šesti zkoumaných institucí Informačními komisaři, a jedna je Informační komise (5 členů, z toho 4 na plný úvazek).

Další zřetelně viditelný trend je, že 4 z 6 zkoumaných institucí zároveň plní funkci Komisaře pro ochranu soukromí. To reflektuje trend v Evropě, kde vedle uvedených zemí kombinují komisaře pro ochranu údajů a pro informace Estonsko, Německo a Švýcarsko. Obdobně v USA je instituce v současné době odpovědná za federální zákon o svobodě informací a zároveň zodpovídá za ochranu údajů (Úřad pro informace a soukromí, ministerstvo spravedlnosti, Informační ombudsmanka Miriam Nisbet, jmenována v dubnu 2009).

Tabulka 2.

Země	Název instituce	Právní základ Informačního komisaře
Irsko	Úřad Informačního komisaře	Úřad Informačního komisaře je zřízen irským zákonem o svobodě informací 1998
Maďarsko	Parlamentní komisař pro ochranu údajů a svobodu informací	Ústava svěřuje Parlamentu ustavit Parlamentní komisaře (ombudsmany) pro ochranu základních práv. Zákon LXII z r. 1992 o ochraně osobních údajů a veřejném přístupu k informacím veřejného zájmu ustavuje Komisaře pro ochranu údajů a svobodu informací v tomto ústavním rámci. Zákon LIX z r. 1993 o Parlamentním komisaři pro občanská práva se může s několika omezeními uplatnit pro komisaře jako obecný zákon.
Makedonie	Komise pro ochranu práva na svobodný přístup k informacím veřejné povahy	Ustavena zákonem o přístupu k informacím (2005)
Srbsko	Informační komisař	Ustaven zákonem o svobodném přístupu k informacím veřejného významu (2004)
Slovinsko	Informační komisař	Informační komisař je autonomní a nezávislá instituce, ustavená 31. prosince 2005 zákonem o informačním komisaři. Instituce dohlíží jak na ochranu osobních údajů, tak na přístup k veřejným informacím.
Spojené království	Informační komisař	Úřad komisaře byl původně ustaven podle zákona o ochraně údajů v r. 1984 jako Registrátor ochrany údajů. Registrátor byl přejmenován na Komisaře pro ochranu údajů zákonem o ochraně údajů v r. 1998. Název se znovu změnil na Informačního komisaře zákonem o svobodě informací z r. 2000, s ohledem na přidanou působnost úřadu podle tohoto zákona (FOI Act 2000, část 2, paragraf 1).

8.2 Počet komisařů, status (platová úroveň), délka mandátu

Mezi jednotlivými komisaři se zástupci a kanceláři s úřednictvem, a komisí složenou z více než jednoho komisaře, existuje několik málo významných rozdílů. Přinejmenším je faktem, pokud komise funguje na částečný úvazek, (Francie a Portugalsko), vznikají problémy s nepravidelným jednáním, což snižuje rychlost rozhodování. Menší komise s komisaři na plný úvazek a štábem mají výhodu, že tyto osoby jsou hluboce znalé přístupu k informacím. Trend v Evropě trochu převažuje ve prospěch Informačních komisařů na plný úvazek s kanceláři dobře vybavenou personálem (Spojené království, Slovinsko, Německo, Srbsko, Maďarsko).

Proces jmenování komisařů a zástupců by měl být otevřený s možností veřejného slyšení pro navržené kandidáty. Měli by být jmenováni prezidentem na návrh parlamentu.

Délka mandátu je typicky 5 - 7 let, například: Slovinsko 5 let, Makedonie 5 let, Mexiko 7 let, Srbsko 7 let.

Tabulka 3.

Země	Počet komisařů	Status / Platová úroveň	funkční období
Irsko	Jeden – plný úvazek	Informační komisař má postavení ombudsmana a plat jako soudce nejvyššího soudu	6 let, s možností 1x opakovat
Maďarsko	Jeden – na plný úvazek	Plat odpovídá ministru vlády	6 let
Makedonie	Pět: předseda, místopředseda a 3 komisaři, z nichž jeden reprezentuje NGO, zbylí dva jsou ustaveni ze zaměstnanců komise (expertní služba). Všichni na plný úvazek, vyjma zástupce NGO.	Status předsedy komise odpovídá řediteli státní agentury. Jeho plat je o 22% nižší než plat náměstka ministra.	5 let s právem dalšího jmenování. Není žádné ustanovení zaručující rotaci.
Srbsko	Jeden komisař a jeden zástupce, oba na plný úvazek	Komisař má právo na plat odpovídající soudci Nejvyššího soudu.	7 let s možností 1x opakovat.
UK	Jeden komisař na plný úvazek, jmenuje 2 zástupce a další štáb.	Komisař nemá stanovený status. Jeho plat ročně roste podle platových pásem "Senior Civil Service".	maximálně pro první období. Komisař může být zvolen znovu, ale jen třikrát po sobě a za zvláštních okolností.

Doporučení

- Státy mohou přistoupit k ustavení Informačního komisaře s jeho kanceláři a Informační komise s kanceláři. V každém případě osoba v roli Komisaře by měla mít vysoký status, který pomáhá dosáhnout úspěšného plnění funkce a zjednat respekt a autoritu u exekutivy a širší společnosti.
- Komisař by měl být jmenován na období 5 až 7 let s možností nejméně jednoho opakování,

- Pokud se ustavuje více než jeden komisař, může se rozhodnout o rotaci, což přináší kontinuitu znalostí a práce na případech, a ochrání před hromaděním politických nominací vždy při výměně vlády.

8.3 Proces výběru a kvalifikace komisaře

Aby mohl Informační komisař podporovat právo na přístup k informacím, musí být nezávislou institucí, vedenou specializovaným, znalým a nezávislým komisařem. Proto je proces výběru Komisaře zásadně důležitý. Tabulka 4 dole uvádí jmenovací procesy komisařů, jaká musí být jejich kvalifikace a kdo nesmí být komisařem.

Přehled fungujících Informačních komisařů ukazuje, že jsou v zásadě profesionály s kvalifikací a zkušeností v oblasti, médií, lidských práv a práva. Není nutné mít předchozí zkušenost z exekutivy. Například britský Informační komisař je právník se zkušeností s ochranou spotřebitelů, zatímco jeho dva zástupci pracovali v odborech a v místní samosprávě.

Maďarský Komisař byl dříve právník a profesor politických věd, který prosazoval právo na informace od demokratizačních změn v roce 1980. Irská a Slovinská Komisařka, obě ženy, byly před jmenováním novinářkami se zkušeností s politickými tématy a svobodou médií. V Mexiku pět Komisařů zahrnuje akademiky a právníky spolu s lidmi se zkušeností z veřejné správy.

Je tedy důležité, když funkce Komisaře má dostatečnou úroveň a prestiž, aby motivovala vysoce kvalifikované kandidáty. Například ve Slovinsku a Srbsku je plat Komisaře stanovený na úrovni soudce Nejvyššího / Ústavního soudu (Supreme court), a v Irsku na úrovni soudce Vrchního soudu (High court). Ačkoliv jsou částky v přepočtu na Euro různé, důležité je, že plat má relativní hodnotu v dané společnosti a může motivovat správné kandidáty, aby sloužili v této prestižní roli Informačního komisaře.

Zásadní tedy je, když je proces výběru natolik otevřený a projednaný, že generuje kandidáta, který není politickou figurou, má podporu občanské společnosti a může získat důvěru veřejnosti. Okolnosti výběru, jaké se staly v Srbsku, hrozí poškozením úřadu Komisaře a je třeba se jich vyvarovat pomocí mechanismu, jako je veřejné slyšení užšího výběru kandidátů.

Tabulka 4.

Země	Jmenovací proces	Kvalifikace	Neslučitelnost
Irsko	Informační komisař je jmenován prezidentem na základě doporučení ve formě usnesení přijatého oběma komorami Parlamentu. V zásadě to znamená, že držitel úřadu je vybrán současnou vládou.	Nejsou požadavky na profesionální zkušenost. Na pozici nikdy nebyl vyhlášen konkurz. První Komisař byl bývalý vysoký státní úředník a současný Komisař je bývalý politický novinář.	Vyloučení jsou členové Parlamentu, místních samospráv a Evropského parlamentu.
Maďarsko	Parlament vybírá Ochránce údajů (čl. 23 OÚ & InfZ) dvoutřetinovou	Komisař se vybírá z maďarských občanů s vysokoškolským vzděláním, čistým trestním rejstříkem a s teoretickými	Komisařem nemůže být nikdo, kdo byl čtyři roky před nominací členem Parlamentu, prezidentem, členem ústavního

	většinou členů Parlamentu na základě doporučení presidenta republiky (čl. 32/B Ústavy)	znalostmi nebo nejméně 10 lety odborné praxe, kteří jsou veřejně uznávané osobnosti se značnou zkušeností buď s řízením či dozorem v oblasti ochrany osobních údajů nebo vědecké teorie. (čl. 23 OÚ & InfZ)	soudu, vlády, státním sekretářem, představitelem místní samosprávy, notářem, státním žalobcem nebo sloužil v armádě či polici, nebo byl zaměstnancem politické strany. Komisař nesmí zastávat žádnou funkci ve veřejné správě, v politice či jinou veřejnou funkci. Nesmí řídit firmu, být členem správní nebo dozorčí rady nebo členem firmy, zavázaný aktivně se podílet na firemních aktivitách.
Makedonie	Vláda navrhuje a Parlament jmenuje členy Komise.	Na pozici předsedy a místopředsedy komise, jakož i členů komise, reprezentujících nevládní sektor, mohou být navrženi občané Makedonie, kteří jsou vážení a významní v oblasti informací a přístupu k veřejným informacím (čl. 31 InfZ). Nejsou stanoveny požadavky na dva členy komise, vybírané z expertního sboru Komise.	Komisařem nesmí být osoba plnící jakékoliv povinnosti v rámci politických stran a jejich organizací.
Srbsko	Komisař je jmenován Parlamentem na návrh Parlamentní komise pro informace.	Podle zákona osoba navržená na pozici Komisaře je osobou s uznávanou veřejnou pověstí a profesionální zkušeností v ochraně a prosazování lidských práv, která splňuje požadavky na zaměstnání ve státních orgánech, s právním vzděláním a pětiletou pracovní zkušeností.	Osoba jmenovaná do funkce nebo zaměstnaná ve státním orgánu nebo politické straně nesmí být zvolena Komisařem.
Spojené království	Komisař je jmenován Jejím Veličenstvem dekretem (královským patentem) (DPA 1998 s.6(1)), tj. jmenuje Královna na návrh předsedy vlády.	Zásady (Code of practice) stanovené Komisařem pro veřejná jmenování stanoví, že jmenování musí dodržet základní principy výběru založené na příslušném věcném základě a zajistit nediskriminační přístup. Současný Komisař, Richard Thomas, je kvalifikovaný advokát a pracoval v neziskovém, vládním i soukromém sektoru. Jeho předchozí pozice byly právník Občanské poradny, právník a vedoucí odboru vztahů s veřejností Národní komise spotřebitelů, ředitel sekce spotřebitelů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a ředitel sekce Veřejné politiky v právní kanceláři Clifford Chance.	Nejsou žádná zákonná omezení kdo může být Komisařem.

Doporučení

- Proces jmenování Informačních komisařů by měl být co nejvíce otevřený a projednáváný, nejlépe předepsaný zákonem, a to i v případě, kdy navrhuje exekutiva a Parlament schvaluje,

má být proces transparentní. Nominace se mají přijímat od všech složek veřejné správy a všech sektorů občanské společnosti. (Nicméně je důležité vyvarovat se postupu jako se stalo v Černé hoře, kterým neziskové organizace ovlivnily nominační proces, v němž hrály roli politické zájmy.)

- Veřejné slyšení by měl Parlament uspořádat pro posouzení užšího výběru kandidátů a možnost veřejnosti seznámit se s kandidáty (s jejich životopisy, zveřejněnými před závěrečným rozhodnutím) a vznést námitku, pokud některý kandidát není zcela nezávislý anebo se mu nedostává potřebné profesionální zkušenosti.
- Doporučuje se, aby zvolený Komisař požíval imunitu před vyšetřováním ve stejné míře, jako mnozí Ombudsmani, aby se zajistilo, že budou moci hovořit svobodně a vyzývat vládní ministerstva, která nedodržují zákon o přístupu k informacím, bez represí a manipulace právního procesu. Pouze Parlament má mít možnost zbavit této imunity pro vážné přečiny, které nemají zahrnovat urážku na cti či křivé obvinění vzniklé ve spojitosti s výkonem funkce Komisaře.

8.4 Rozpočtování a podávání zpráv Informačního komisaře

Pro financování Informačního komisaře je zjevné, že potřebuje garantovaný roční rozpočet. Jak ukazuje tabulka č. 5, rozpočet obvykle navrhuje exekutiva (obvykle na základě doporučení úřadu Komisaře) a schvaluje jej Parlament.

V souladu s tím musí Komisař při předložení výroční zprávy v Parlamentu informovat o svých aktivitách, jak o výdajích z rozpočtu, tak o stavu přístupu k informacím v zemi.

Tabulka 5.

Země	Kdo stanovuje rozpočet?	Komu se Informační komisař zodpovídá?
Irsko	Rozpočet navrhuje ministr financí, nakonec jej schválí Parlament.	Po Komisaři se požaduje zveřejnit výroční zprávu, kterou musí předložit také každé komoře Parlamentu. Úřad Informačního komisaře je nezávislým úřadem a komisař je podle zákona povinen postupovat nezávisle (sekce 33/2)
Maďarsko	Rozpočet Komisaře schvaluje Parlament ve zvláštní části státního rozpočtu.	Komisař podává zprávy pouze Parlamentu, ale je nezávislý dokonce i na něm v tom, že nesmí být z žádného důvodu úkolován nebo k něčemu vyzýván. Má též imunitu a pravidla pro střet zájmů obdobná jako členové Parlamentu. Komisař musí zaslat výroční zprávu Parlamentu. Členové Parlamentu hlasují o přijetí zprávy. (Bývá vždy schválena, ale často se diskuse odročuje na dlouho nebo členy Parlamentu příliš nezajímá.)
Makedonie	Rozpočet komise je součástí ročního státního rozpočtu. Vláda navrhuje a Parlament schvaluje státní rozpočet. V rozpočtovém procesu, když se rozpočet navrhuje, Komise předkládá návrh rozpočtu vládě (ministerstvu financí).	Komise předkládá výroční zprávu Parlamentu.
Srbsko	Komisařův rozpočet předkládá vláda a schvaluje Parlament.	Komisař předkládá jednou za rok zprávu. Pokud to Komisař považuje za potřebné, může předložit doplňující mezitímní zprávu.
Spojené království	Je financovaný přes ministerstvo spravedlnosti z peněz určených parlamentem (Komisař požaduje prostředky a může nebo nemusí je	Komisař každoročně podává zprávu Parlamentu o uplatňování své funkce podle zákona o přístupu k informacím (InfZ 2000, s. 46(1)) Komisař musí připravovat vyúčtování každý

dostat v požadované výši)	finanční rok (ZOOÚ, 1998 hlava 5, část 1, § 10). To povinně přezkoumává Národní auditní (kontrolní) úřad.
---------------------------	--

Doporučení:

- Komise (Komisař) by měla navrhopvat svůj rozpočet pro příští rok exekutivě a schvalovat by ho měl Parlament, jemuž má Komise podávat zprávy na konci každého rozpočtového roku.
- Rozpočet stanovený pro první rok by se neměl snižovat v následujících letech, ale měl by sledovat inflaci.
- Komise by měla mít možnost získávat další finance z jiných zdrojů (jako je Světová banka, EU nebo mezinárodní dárci), samozřejmě tak, aby neztrácela nezávislost.
- Výroční zpráva by měla obsahovat též informace o uplatňování a účinnosti zákona o přístupu k informacím (včetně statistik, které povinné subjekty předávají Informačnímu komisaři).

8.5 Náklady a údaje o personálu

Důležité je, aby Informační komisař měl dostatečné zdroje k účinnému zajištění svých funkcí. Tabulka níže ukazuje roční rozpočty zkoumaných Informačních komisařů, stejně jako informace o počtu zaměstnanců a platu samotného komisaře. Důležité je, aby komisař dostával plat odpovídající jeho úrovni, aby toto postavení mělo prestiž, lákalo kvalifikované osoby a zajišťovalo nezávislost.

Tabulka 6

Země	Roční rozpočet	Výdaj na obyvatele v eurocentimech	Počet zaměstnanců	Plat komisaře
Irsko	Schváleno pro 2007 1,97 mil. €	49 eurocentimů na osobu za rok (4,1 mil. obyvatel)	19 zaměstnanců	220 000 € ročně (= 16 700 € měsíčně)
Maďarsko	3 parlamentní komisaři sdílejí rozpočet 1392 mil. HUF (2007) = 5,7 mil. €	19 eurocentimů na osobu za rok (9,9 mil. obyvatel)	cca 45 zaměstnanců pracuje pro Informačního komisaře	4941 € měsíčně
Makedonie	256 000 € (171 000 € na mzdy a 85 000 € na ostatní náklady)	8,3 eurocentimů na osobu za rok (2,1 mil. obyvatel)	4 komisaři na plný úvazek a 12 dalších zaměstnanců	Předseda: 575 € měsíčně, místopředseda 550 € měsíčně, člen 350 – 380 € měsíčně Zástupce NGO: 50 € za jednání
Srbsko	V r. 2006 činil rozpočet 31 502 000 dinárů (okolo 390 000 €). Komisař vynaložil jen 45%, protože jeho úřad měl téměř čtyřikrát méně zaměstnanců než se plánovalo.	3,9 eurocentimů na osobu za rok (10,1 mil. obyvatel)	Komisař, zástupce a 5 zaměstnanců	1120 € měsíčně
Spojené království	Na roky 2006-7 byl rozpočet na oblast přístupu k informacím 4,7 miliónu £. V r. 2006 dostal ICO	7,8 eurocentimů na osobu za rok (60,7 mil. obyvatel)	Výroční zpráva Komisaře za rok 2005/6 udává průměrný počet 245 ekvivalentních zaměstnanců na plný	Pro r. 2005/6 byl plat Komisaře v pásmu 95 000 – 100 000 £.

	dodatečných 850 000 £ od DCA (Department for Constitutional Affairs, odpovědný za oblast lidských práv) na pomoc při dokončení nestihnutých případů.		úvazek. Pozn.: Tento údaj obsahuje zaměstnance pracující jak na přístupu k informacím, tak též na ochraně osobních údajů. Nejsou k dispozici údaje jen o pracujících na přístupu k informacím.	= 12 000 £ měsíčně
--	---	--	---	-----------------------

Jak zmíněno dříve, další Informační komisař, který bývá považovaný za velmi úspěšného při zavádění národního zákona, je mexický (IFAI). Mexická Komise má rozpočet zhruba 18 mil. € za rok a má asi 200 zaměstnanců. Ačkoliv vypadá na první pohled jako obrovský úřad, na hlavu (Mexiko má 110 miliónů obyvatel) se aktuální náklady pohybují v průměru okolo 13,3 eurocentimů na obyvatele ročně – průměr výše uvedené tabulky je 17,6 eurocentimů na obyvatele ročně.

Při stanovení rozpočtu je důležité, aby národní exekutiva a Parlamenti zajistily zdroje pro všechny činnosti, předvídané zákonem. Například v Makedonii nastal problém s tím, že ačkoliv zákon požaduje, aby *“Komise zajišťovala aktivity ve vzdělávání povinných subjektů, jak poskytovat informace žadatelům“* (článek 32), nebyla v rozpočtu žádná položka, která by tuto aktivitu umožnila zajistit. To je zvláště problematické, jak jsme uváděli výše, neboť mezinárodní tribunál pro lidská práva (Interamerický Soudní dvůr pro lidská práva) rozhodl, že vládní úřady se musejí vzdělávat v právu na informace. Proto důrazně doporučujeme, aby byly k dispozici zdroje na toto vzdělávání.

Doporučení

- Zajistit dostačený rozpočet pro fungování Komise/Komisaře. Vycházet z průměru sledovaných zemí (17,6 eurocentimů), rozpočet pro zemi jako je Španělsko s populací 40 miliónů by měl být 7 mil. € ročně.
- Rozpočet stanovený pro první rok by se neměl snižovat v následujících letech, ale měl by reagovat na inflaci, aby se dosáhlo stálého rozpočtu v reálných cenách.
- Rozpočtové položky by měly zahrnovat všechny aktivity předvídané v zákoně, aby mohl Komisař flexibilně reagovat na potřeby vznikajícího systému (jako je růst vzdělávání úředníků nebo dárcovské fondy pro vývoj systémů elektronického přístupu k informacím s vyšší efektivitou vyřízení žádostí).

➤ příloha 1

Přehled institucionálního zajištění prosazování práva na informace ve vzorku 54 států světa se zákonem o svobodném přístupu k informacím

A) státy se **SPECIALIZOVANÝM** informačním komisařem/ komisí/ ombudsmanem, který má možnost přispívat k lepšímu prosazení přístupu k informacím:

stát Evropy (vč. nečlenů EU)

1. Kanada
2. Estonsko
3. Francie
4. Island
5. Irsko
6. Itálie
7. Japonsko
8. Maďarsko
9. Mexiko
10. Nový Zéland
11. Norsko
12. Peru
13. Portugalsko
14. Slovinsko
15. Skotsko
16. Spojené království
17. Spolková republika Německo
18. Srbsko
19. Thajsko
20. Turecko
21. USA

B) státy s **OBECNÝM** ombudsmanem/komisařem, který má možnost přispívat k lepšímu prosazení přístupu k informacím:

1. Arménie
2. Austrálie
3. Belize
4. Bosna a Hercegovina
5. Dánsko
6. Finsko

7. Jižní Afrika
8. Moldavsko
9. Pákistán
10. Španělsko
11. Švédsko
12. Trinidad a Tobago

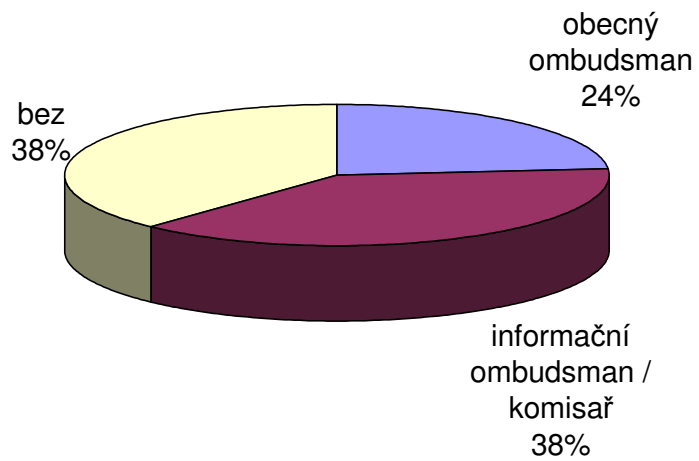

C) státy ze zkoumaného vzorku **BEZ komisaře/ komise/ ombudsmana** se silnějším vztahem k prosazování přístupu k informacím:

1. Belgie
2. Bulharsko
3. Filipíny
4. Gruzie
5. Honduras
6. Chorvatsko
7. Indie
8. Izrael
9. Jamajka
10. Jižní Korea
11. Lichtenštejnsko
12. Litva
13. Lotyšsko
14. Nizozemí
15. Panama
16. Polsko
17. Rumunsko
18. Slovensko
19. Tádžikistán
20. Ukrajina
21. Uzbekistán

typy institucí

O. Kužílek, 2010

příloha 2

Modely prosazování práva na informace z hlediska procesního a institucionálního

Státy s hierarchicko-soudním či kvasisoudním vymáháním práva na informace
+ existence obecného ombudsmana s možností působení na přístup k informacím
+ existence specializovaného informačního ombudsmana/komisaře/ komise

1. **Arménie**
2. **Bosna a Hercegovina**
3. Bulharsko
4. Filipíny
5. **Finsko**
6. Gruzie
7. Chorvatsko
8. Indie
9. **Itálie**
10. Izrael
11. Jižní Afrika
12. Jižní Korea
13. Lichtenštejnsko
14. Litva
15. Lotyšsko
16. **Moldavsko**
17. Nizozemí
18. Panama
19. Polsko
20. Rumunsko
21. Slovensko
22. **Španělsko**
23. **Švédsko**
24. Tadžikistán
25. Ukrajina
26. **USA**
27. Uzbekistán

Státy s ombudsmanem/komisařem/komisí se **ZÁVAZNÝMI** rozhodnutími
+ existence obecného ombudsmana s možností působení na přístup k informacím
+ existence specializovaného informačního ombudsmana/komisaře/komise

1. **Belgie**
2. Belize
3. **Estonsko**
4. Honduras
5. **Irsko**
6. **Island**
7. Jamajka
8. **Japonsko**
9. **Mexiko**
10. **Pákistán**
11. **Skotsko**
12. **Slovinsko**
13. **Spojené Království**
14. **Spolková republika Německo**
15. **Thajsko**
16. **Turecko**

Státy s ombudsmanem/komisařem/komisí se **DOPORUČUJÍCÍMI** rozhodnutími

+ **existence specializovaného informačního ombudsmana/komisaře/komise** (může být totožný s doporučujícím ombudsmanem etc.)

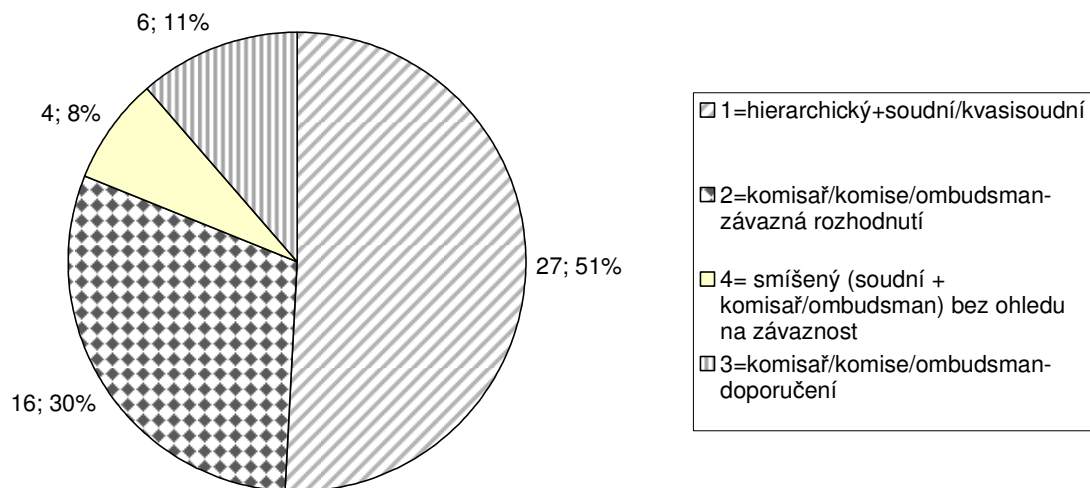
1. Dánsko
2. Francie
3. **Kanada**
4. **Nový Zéland**
5. **Portugalsko**
6. Trinidad a Tobago

Státy se **smíšeným** prosazováním práva na informace - možnost využít vedle jiného postupu, zpravidla hierarchicko-soudního, také jinou cestu – ombudsmana pro úřední záležitosti, specializovaného informačního ombudsmana, parlamentního informačního ombudsmana.

+ **existence specializovaného informačního ombudsmana/komisaře/komise** (může být totožný s doporučujícím ombudsmanem etc.)

1. Austrálie
2. **Maďarsko**
3. **Norsko**
4. **Peru**

Model prosazování

O. Kužílek, 2010